

Het Land van Herle

Historisch tijdschrift voor oostelijk Zuid-Limburg

Werpt licht op de geschiedenis van Parkstad Limburg

Beleidsnota 2016-2019

Stichting Historische Kring 'Het Land van Herle'

Heerlen, oktober 2015

INHOUD

3 Onze status quo

- algemene doelstelling
- korte geschiedenis
- huidige activiteiten
 - bestuur ▫ historische werkgroep ▫ het historisch tijdschrift 'Het Land van Herle'
 - Historische Reeks Parkstad Limburg ▫ Overige publicaties ▫ website ▫ externe contacten
- financiën

6 Uitgangspunten voor toekomstig opereren

- de werkgroep
- het historisch tijdschrift 'Het Land van Herle'
- Historische Reeks Parkstad Limburg
- website/internet
- externe relaties
- nieuwe paden
 - Behoud van erfgoed ▫ de toekomst van het publiceren ▫ naar een gezonde exploitatie
 - educatie

12 Conclusies en afspraken

14 Bijlage: planning 2016-2019

Beleidsnota 2016-2019

Stichting Historische Kring ‘Het Land van Herle’

Regionale geschiedbeoefening behoeft een op moderne leest geschoeide aanpak om de aandacht van de regiobewoners voor de geschiedenis van de eigen woonomgeving warm te houden. In de regio zal de wordingsgeschiedenis zichtbaar vastgehouden moeten worden om ook bij niet-regiobewoners interesse te wekken voor de *‘place to be’* en de aandacht voor de regio in allerlei opzicht te versterken.

Om dat te realiseren is een netwerk van op de historie van de streek gerichte, actieve instellingen, personen, verenigingen en stichtingen nodig, die - ieder op zijn eigen vakgebied - een deel van de historische entiteit koestert en voor het voetlicht brengt. In de regio Parkstad Limburg bestaan tal van grotere of kleinere organisaties, zoals heemkundeverenigingen, naast de professionele erfgoedinstellingen als Rijkshuyt, Thermenmuseum, Museum Kasteel Hoensbroek, het Nederlands Mijnmuseum, het Savelbergklooster, Gemeentearchief Kerkrade, Continium, ‘Nonke Buusjke’ en de provinciale verenigingen als Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap (LGOG), Veldeke, het Natuurhistorisch Genootschap, IVN (met plaatselijke of regionale afdelingen/kringen en secties voor aandachtsvelden als archeologie, genealogie etc.).

In de navolgende beleidsnota worden het beleid en de activiteiten van de Stichting Historische Kring ‘Het Land van Herle’ voor de komende vier jaar beschreven. Doel daarvan is de plaats van *Het Land van Herle* binnen de historische en erfgoedsector te duiden en activiteiten af te bakenen om kracht te ontwikkelen voor de in de eerste regel van deze inleiding genoemde productdoelstelling.

Onze status quo

Algemene doelstelling

Het Land van Herle ‘werpt licht op de geschiedenis van Parkstad Limburg’ is het motto op de website en de huidige folder. Volgens de statuten heeft de stichting tot doel: ‘De navorsing en bestudering van de geschiedenis van Oostelijk Zuid-Limburg, het bevorderen van de kennis dezer geschiedenis en het wekken van belangstelling daarvoor.’ De statuten vermelden verder dat de stichting de doelstelling tracht te realiseren door:

- ‘het opsporen en verzamelen van gegevens omtrent deze geschiedenis;
- het uitgeven van een tijdschrift ‘Het Land van Herle’;
- het doen verschijnen van andere publicaties;
- het organiseren van werkvergaderingen van sympathisanten;
- en voorts met alle andere wettige middelen, die tot het bereiken van vorenstaande doelstelling bevorderlijk zijn.’¹

Aanvankelijk was het werkgebied beperkt tot de huidige gemeenten Heerlen met Hoensbroek, Landgraaf, Voerendaal, Brunssum en Onderbanken. Eind jaren 1970 werden ook Kerkrade en Simpelveld aan het aandachtsgebied toegevoegd.

¹ Statuten d.d. 24-2-1992 verleden voor notaris A.Fl. Gehlen te Heerlen (G177). De doelstelling wijkt nauwelijks af van de eerder geformuleerde.

Korte geschiedenis

De Historische kring werd opgericht op 4 april 1945 in de werkkamer van toenmalig stadsarchivaris/museumdirecteur Leo van Hommerich. Een aantal actieve archiefonderzoekers uit alle plaatsen van de regio oostelijk Zuid-Limburg maakten deel uit van deze kring. Er kwamen regelmatige bijeenkomsten waar voordrachten werden gehouden en gediscussieerd werd over aspecten van de regionale geschiedenis. Al gauw kwam er een historisch tijdschrift om datgene wat in de werkkamer te horen was geweest aan het grote publiek kenbaar te maken. Na een gestencild proefnummer in 1950 kwam het tijdschrift sinds 1951 in druk uit. Er bleek voldoende belangstelling voor. Eerst verschenen zes afleveringen per jaar, later vier.

In de beginjaren was de historische kring ook een zelfstandige kring van de Limburgse historische vereniging LGOG en organiseerde openbare lezingen en excursies. Na herstructurering binnen LGOG werden de besturen van Het Land van Herle en de kring Heerlen (nu: Parkstad Limburg) ontkoppeld en werden werkafspraken gemaakt om elkaars activiteiten te ondersteunen en af te bakenen. De LGOG-kring ging zich richten op lezingen en excursies, Het Land van Herle op studie en publiceren. Sinds 1997 geeft Het Land van Herle in samenwerking met Rijkshet de monografieënserie 'Historische Reeks Parkstad Limburg' uit. Op dit moment zijn in die reeks negen boeken gepubliceerd.

De samenwerking met Archief en Museum (nu Rijkshet en Thermenmuseum) uitte zich in de facilitering door deze erfgoedinstelling van administratie, redactie, werkgroep en bestuur. Archivarissen / medewerkers waren lid, verzorgden de administratie en eind- en/of hoofdredactie van het tijdschrift en maakten deel uit van het bestuur.

Huidige activiteiten

Het Land van Herle heeft met zijn organisatieonderdelen momenteel de volgende activiteiten:²

Bestuur

Het Land van Herle wordt bestuurd door een stichtingsbestuur. Er zijn voor de afzonderlijke bestuurders duidelijke taakomschrijvingen voor alle uit te voeren taken voorhanden. In 2013 zijn alle bestuurstaken maximaal verdeeld over en gedelegeerd aan de dagelijks bestuursleden en taakcommissarissen. Door enkele bestuurdersvacatures is deze verdeling echter nog niet optimaal. Voor alle dagelijkse bestuursfuncties zijn daarbij plaatsvervangers benoemd die in geval van langere afwezigheid tijdelijk een DB taak kunnen overnemen. Er is een rooster van aftreden in gebruik, waarbij na termijnen van vier jaar een moment van heroverweging plaatsvindt voor de voortzetting van het bestuurslidmaatschap.

Het bestuur bestaat op dit moment uit een voorzitter, 2^e voorzitter/commissaris sub-werkgroepen (vacant), secretaris (vacature), penningmeester, 2^e secretaris en archivaris, 2^e penningmeester en hoofdredacteur, commissaris website, commissaris p.r. en marketing.³ Voorzitter en secretaris van het Stichtingsbestuur vervullen ook in de werkgroep deze functies.

Het bestuur vergadert ongeveer vier keer per jaar. De controle op de uitvoering van bestuursbesluiten vindt plaats via de notulen van de bestuursvergaderingen. Het bestuur ziet erop toe dat de fondsen die het in beheer heeft op een zorgvuldige manier beheerd worden. Binnen drie maanden na afloop van het boekjaar wordt verantwoording afgelegd in een jaarverslag en de door

² Zie ook: Activiteitenplan 2011 d.d. 16 januari 2011 en de recente jaarverslagen, zoals gepubliceerd op de website www.landvanherle.nl

³ De taakverdeling binnen het bestuur is met taakomschrijving vastgelegd in een separate notitie: Het Structuurschema Bestuur d.d. 31 augustus 2011.

het bestuur vast te stellen jaarstukken. Het jaarverslag wordt gepubliceerd op de website.

Het archief 1945-2014 is onlangs geïnventariseerd en wordt eind 2015 overgedragen aan Rijckheyt.

De historische werkgroep

De werkgroep bestaat vanaf het begin uit zowel gelouterde amateurs als mensen die professioneel actief zijn met geschiedenis. Het zijn historici, archeologen, genealogen, juristen, docenten, etc. die in deze regio werkzaam zijn/waren. De bijeenkomsten van de werkgroep hebben steeds plaats op de tweede maandag van de maand (behalve in juni t/m augustus) in het gebouw van Rijckheyt / Thermenmuseum te Heerlen. Deze bijeenkomsten zijn alleen toegankelijk voor de leden van de werkgroep en voor genodigden. Elk jaar wordt in juni een excursie naar een historisch belangrijk geachte plaats in de regio georganiseerd, waar ook de partners van de leden en oud-leden welkom zijn. De bijeenkomst wordt gebruikelijk afgesloten met een gezamenlijk etentje (voor eigen rekening van de leden).

Op dit moment staat de werkgroep, onder leiding van de voorzitter van het bestuur, in totaal uit 28 personen uit het historisch netwerk in Parkstad Limburg. Nieuwe werkgroep-leden worden vooral voorgedragen door de medewerkers van Rijckheyt die als eerste vaak via de studiezaal de onderzoekers en hun interesse(s) constateren.

Gewoonlijk wordt in de bijeenkomsten van de werkgroep door een spreker een voordracht gehouden met een onderwerp in relatie met de historie van de regio. Na of tijdens de lezing wordt hierover door de aanwezigen gediscussieerd. De leden vertellen over hun onderzoek of hun interesse/belangstelling, stellen deze bloot aan kritiek en leggen eventuele vragen voor aan de werkgroep, waar op verschillende gebieden deskundigheid aanwezig is.

Het historisch tijdschrift 'Het Land van Herle'

Sinds 1950 bestaat een andere activiteit van de Stichting uit het uitgeven van een historisch kwartaalblad over het verleden van en geschiedbeoefening in genoemd gebied. Dit tijdschrift, onder de naam 'Het Land van Herle, historisch tijdschrift voor Oostelijk Zuid-Limburg', is een semiwetenschappelijk tijdschrift voor regionale geschiedenis, te plaatsen tussen enerzijds de vaak populaire en niet altijd diepgaande verhalen in de periodieken van Heemkundeverenigingen en anderzijds de wetenschappelijke uitgaven van LGOG. Vastgesteld mag worden dat over het algemeen het tijdschrift binnen de georganiseerde kringen van geïnteresseerden van regionale historie redelijke naamsbekendheid geniet. De uitgaven bevatten een mix van artikelen, boekbesprekingen en soms vaste rubrieken. Een vaste redactie zorgt in samenspraak met de auteurs dat de meestal vrij ingezonden bijdragen een goede kwaliteit hebben.

De redactie vergadert vier keer per jaar of zo veel vaker als nodig is. Ze bestaat momenteel uit een hoofd- en eindredacteur, redactiesecretaris en vier andere redactieleden.

De redactie zorgt binnen haar mogelijkheden om de vier uitgaven per jaar tijdig, d.w.z. binnen het betreffende kwartaal aan de abonnees te verzenden. Soms worden twee nummers gecombineerd tot een themanummer. Ook losse afleveringen zijn soms aan één thema gewijd. Artikelen in het tijdschrift worden in een inhoudsopgave op de website vermeld, en thema's zijn incidenteel onderwerp van recensie of een artikel in de regionale krant.

Historische Reeks Parkstad Limburg

Het Land van Herle geeft in samenwerking met Rijckheyt, centrum voor regionale geschiedenis, de Historische Reeks Parkstad Limburg uit. De uitgave van deze boeken vindt plaats op projectbasis na het (incidenteel) aanbod van een manuscript door een auteur met wie een auteursovereenkomst wordt afgesloten waarin afspraken over planning en financiering zijn opgenomen. Als zich zo'n situatie aandient, beoordeelt het bestuur van het Land van Herle in samenspraak met de redactie

van de reeks en medewerkers en managementteam van Rijkzucht of tot het uitgeven in eigen beheer van een nieuw boek in de historische reeks kan worden overgegaan. Een dergelijke uitgave wordt door de verzoekende organisatie, respectievelijk via de boekhandel, meestal na voorintekening, uitgegeven. Daarbij wordt onderzocht of er interesse voor het onderwerp is en de uitgave financieel verantwoord kan plaatsvinden.

De reeks staat onder hoofd/eindredactie van onze hoofdredacteur en Heerlens stadshistoricus. Ad hoc wordt de redactie aangevuld met een of meerdere medewerkers van Rijkzucht en met specialisten op het onderwerp van de uitgave, c.q. een leescommissie.

Overige publicaties

In 2014 is gestart met het overnemen van Rijkzucht van het uitgeven van de reeks 'De geschiedenis van de Heerlense buurten' en is het zesde deel ervan door Land van Herle 'Heksenberg vroeger...' gepresenteerd. Het zevende en opvolgende delen zijn in voorbereiding. Voor de boeken wordt steeds een externe auteur aangetrokken met wie een auteursovereenkomst wordt afgesloten waarin afspraken over planning en financiering zijn opgenomen. De beeldredactie vindt plaats in samenwerking met Rijkzucht, die als tegenprestatie een aantal boeken krijgt voor de eigen verkoop. Onderzocht wordt momenteel of naast de uitgave van het tijdschrift het uitgeven van een jaarboek rendabel en wenselijk is.

Website

Het Land van Herle heeft sinds enige jaren al een eigen website, onder de domeinnaam: www.landvanherle.nl. Daarnaast is via de internetdomeinen www.heemkunde.net en www.heemkunde.eu voorzien in een agendafaciliteit voor de gezamenlijke historische en heemkundeverenigingen in Parkstad Limburg. Begin 2015 werd deze website vernieuwd en aangevuld met een module voor het bestellen van de uitgaven en een module voor het zoeken door de content van het gedigitaliseerde tijdschrift. De website met facebook en twitter-voorziening wordt gebruikt als een aanvullende mogelijkheid om interesse voor de Het Land van Herle en haar activiteiten te bevorderen.

Externe contacten

Sinds ongeveer 1990 onderhoudt Het Land van Herle samen met LGOG, kring Parkstad Limburg contacten met bestuurders van de op historien gerichte verenigingen e.d. uit de regio. De voorzitters van LGOG en Land van Herle rouleren voor dit overleg voor het voorzitterschap. In het overleg worden ervaringen uitgewisseld en activiteiten gemeld en wordt waar nodig actief bijstand geboden door het leveren van kennis, informatie en sprekers.

Deelgenomen wordt aan de Contactdag voor besturen van historische verenigingen c.a., die de kringen Parkstad Limburg en Heuvelland van LGOG jaarlijks op de zaterdag na het begin van de lente organiseren.

Het Land van Herle draagt bij aan het ontstaan in haar werkgebied van voldoende heemkundige verenigingen en de instandhouding ervan.

Een lid van de werkgroep heeft namens Het Land van Herle zitting in de Heerlense Commissie Open Monumentendag. Hij is betrokken bij de planning en het inhoudelijk vormgeven van deze jaarlijks activiteit.

Financiën

De inkomsten van Het Land van Herle bestaan voor het overgrote deel uit de inkomsten uit abonnementen. Van de gemeenten Heerlen, Voerendaal en Brunssum wordt een (geïndexeerd)

subsidiebedrag van ongeveer € 900 ontvangen. In 2011 is een legaat ontvangen van de opgeheven Stichting Heemkundemarkt Oostelijk Zuid-Limburg ten behoeve van de regionale activiteiten van Het Land van Herle. Het legaat is destijds toegevoegd aan de algemene reserve. Ten behoeve van deze verenigingen is hieruit in de website een heemkundeagenda en heemkundepagina bekostigd.

De uitgaven behelzen de uitgave van het tijdschrift en een gering bedrag aan bestuurs- en vergaderkosten. Voor dat laatste wordt sterk geleund op de faciliteiten van Historisch Goud. De nauwe band die er vanaf de oprichting tot de dag van vandaag bestaat met het Archief van de Gemeente Heerlen en haar opvolgers was en is essentieel voor het voortbestaan van Het Land van Herle, zeker nu ook in de regio door vergrijzing en ontgroening het nog steeds in aantal afnemende abonnees het uitgeven van het tijdschrift financieel moeilijk maken.

De krimp en ontgroening van de regio heeft tot gevolg gehad dat het abonneebestand, dat de levensader van de Het Land van Herle betekent, een drastische vermindering heeft ondergaan. Daardoor opereert Het Land van Herle op de rand van de levensvatbaarheid. Maar ook het potentieel aan interesse, kennis en deskundigheid boet in, waardoor nog maar weinig historisch onderzoek plaatsvindt. Daardoor is ook een mogelijk antwoord gegeven op de afnemende interesse om te participeren in de werkgroep of om een abonnement te nemen op een periodiek dat de regionale historie beschrijft, maar daarbij over het algemeen weinig spectaculaire zaken te melden heeft.

Uitgangspunten voor toekomstig opereren

Het Land van Herle kan verder voort op de bestaande weg. Wel dient men, nu de regio door vergrijzing en ontgroening aan kennis en deskundigheid inboet en er relatief nog maar weinig historisch onderzoek plaatsvindt, strategieën te ontwikkelen om de schijnbaar afnemende interesse voor de regionale geschiedenis te stoppen en de participatie daarin te bevorderen.

Om die reden is het goed om periodiek zowel de statuten als de daarin geformuleerde doelstellingen tegen het licht te houden en na te gaan of er wellicht als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen of door externe factoren aanpassing gewenst is of subdoelstellingen aan het beleid toegevoegd moeten worden. Verder willen we kijken naar het huidige functioneren van het Land van Herle als geheel en constateren dan beslist verbeterpunten.

Bij de nu voorliggende periodieke toetsing is beoordeeld of er behoefte is ontstaan om het werkgebied uit te breiden nu de ontwikkelingen rond Historisch Goud in diezelfde richting gaan. Dat blijkt tot nu toe echter niet het geval. Historisch Goud heeft voor Rijksoverheid weliswaar opdrachtgevers in het Heuvelland, maar zal voor publicaties en lezingen samenwerken met bestaande initiatieven, resp. de *Stichting Historische en Heemkundige Studies in en rond het Geuldal* en de *Historische Kring 'Het Land van Valkenburg en Heuvelland'* (Kring Heuvelland van LGOG).

Verder is bekeken of er tot naamswijziging moet worden overgegaan, omdat de naam 'Land van Herle' het huidige werkgebied niet dekt. Daarover is - ook al in eerdere discussies in bestuur en werkgroep – besloten het niet te doen en de naam als 'merknaam' en begrip in stand te houden.

De Werkgroep

De werkgroep bestaat uit leden die in de loop van de jaren enorm veel kennis hebben vergaard over de geschiedenis van de regio. Echter is deze in de afgelopen jaren in haar inhoudelijk doel, haar diversiteit, haar kwaliteitsstreven voorbijgegaan aan een meer eigentijdse benadering van de

regionale geschiedenis en vernieuwing van de geschiedbeoefening. Bovendien is aanwas met jonge, vrouwelijke en mogelijk allochtone leden nodig voor de nodige dynamiek en voor vernieuwend onderzoek. Het Land van Herle wil daarom nadrukkelijker, zonder concessie te doen aan de kwaliteit, bij de samenstelling van de werkgroep meer gelijkmatigheid bereiken in leeftijd en geslacht. Het gebrek aan jonge en vrouwelijke leden bij de werkgroep is terug te vinden in de onderwerpen en de activiteiten en de wil om daar uitbreiding aan te geven. Er zal een fikse aanpassing nodig zijn om de werkwijze, zoals de regionale historie tot nu toe 'bedreven' werd en de wijze waarop onze voorouders dat ook al deden, een wending te geven. Het is echter niet eenvoudig, dat merken ook de onderwijskrachten bij het overbrengen van hun vak Geschiedenis aan jonge mensen, om een nieuwe doelgroep te boeien met datgene wat zich in het verleden afspeelde.

Dat neemt niet weg dat de intrede van de ICT, internet, computerprogramma's en sociale media, ook indirecte mogelijkheden biedt om de materie op een meer inzichtelijke manier te brengen en daarbij gebruik te maken van voorstellingen die vroeger heel wat extra werk betekende. Op dat gebied vindt ook in onze regio een ontwikkeling plaats, waarbij jonge mensen internetsites ontwerpen en onderhouden, die raken aan gangbare activiteiten in de werkgroep. Het betrekken van vooral jonge mensen bij de werkgroep noopt tot het aan de tijd aanpassen van werkwijze en uitbreiding van meer gezamenlijke activiteiten. Voor de verjonging van de werkgroep moet mogelijk een andere wijze van bijeenkomen en/of op een ander tijdstip worden bedacht. Niet ondenkbaar is dat in de toekomst bijeengekomen wordt rond specialisaties of de tijdvakken van de commissie De Rooij.⁴

Waar in de afgelopen tijd gepoogd werd de werkgroep te bewegen tot gezamenlijk onderzoek in themagroepen naar specifieke regionale historische onderwerpen, is dit nog nauwelijks van de grond gekomen. Toch is het nodig op deze manier te gaan werken om thema's van regionale geschiedenis in het aandachtsveld te brengen en resultaten te boeken voor vernieuwende publicaties en presentaties. De discussie over de onderzoeksmogelijkheden van de werkgroep zal daarom opnieuw aangezwengeld worden om de geweldige historische kennis binnen de werkgroep beter te 'exploiteren' en met de resultaten daarvan ook als werkgroep naar buiten te kunnen treden.

Daarbij blijft het noodzakelijk om met de daarvoor gewenste discipline die discussie op voldoende wetenschappelijk niveau te houden. Dat betekent tevens dat ernaar gestreefd moet worden om meer voordrachten van voldoende kaliber te houden, zodat anderen daar de nodige lering uit kunnen trekken.

Wat uit oude verslaglegging en registratie te analyseren valt, is dat de leden van de werkgroep - een enkeling daargelaten - weinig publiceren in het tijdschrift of anderszins. Verbetering van de historische productie zal daarom binnen de werkgroep weer aan de orde dienen te komen.

In de loop van de tijd is de samenstelling qua vak of interessegebied binnen de werkgroep sterk veranderd. De werkgroep is een mix van historische managers, zuivere onderzoekers, beroepshistorici, genealogen, archeologen, medewerkers van historische instellingen, leraren en gelouterde historische amateurs. Zoals gezegd is het een blijvende zorg om de werkgroep met voldoende jeugdige leden c.q. vrouwen te bemensen. Verder behoeft het voortdurend aandacht om de gemiddelde leeftijd van de werkgroep te verlagen en ook de verschillende vakgebieden aanwezig te hebben. Daarnaast is het wenselijk dat er voor elke Parkstad Limburg gemeente leden zijn die zich bezig houden met de geschiedenis ervan.

De kwaliteit van de werkgroep wordt bereikt door de leden te selecteren op basis van hun

⁴ Zie <http://nl.wikipedia.org/wiki/Geschiedenis> of het rapport van de commissie historische en maatschappelijke vorming (Commissie de Rooij), zoals aangeboden aan de minister van Onderwijs op 22 februari 2001. De canon van Nederland en bijvoorbeeld ook die van Limburg zijn daarop gebaseerd.

opleiding, hun beroep, respectievelijk hun kwalitatieve publicaties. Met de leiding van Historisch Goud is voortgaand overleg gaande om naast de stadsarchivaris eveneens de conservatoren van de musea vast te detacheren in de werkgroep. Dit zal niet alleen een bijdrage aan de kwaliteitsverhoging betekenen, maar ook de gemiddelde leeftijd in de gewenste richting bewegen. Tevens is bij de leiding van Historisch Goud een medeverantwoordelijkheid gedeponereerd om met behulp van haar netwerk en contacten waar mogelijk acquisitie te verzorgen als zich in de regio 'historische kwaliteit' aandient.

Het historisch tijdschrift 'Het Land van Herle'

Het blijft de autonome taak van de redactie en haar voorzitter om de inhoud van de artikelen te verzorgen en eraan bij te dragen dat de bulletins tijdig kunnen verschijnen. Zoals het een goed en eigentijds bestuur betaamt, laat het dit inhoudelijke aspect van het bulletin geheel voor rekening van de redactie. Natuurlijk zal het bestuur waar nodig de redactie confronteren met haar verantwoordelijkheid. Discussiepunt tussen bestuur en redactie zal altijd blijven de leesbaarheid (populariteit) van de artikelen en daarmee de bevordering van de interesse voor het blad.

Op de redactie rust ook de verantwoordelijkheid om voldoende spreiding van onderwerpen over het werkgebied te bereiken en daarmee ook de aandacht voor alle subsidieverstrekkers (gemeenten) voor ogen te hebben. Dat mag meer dan tot nu toe het geval is aandacht krijgen. De redactie is daarbij echter afhankelijk van aan te reiken bijdragen voor het blad.

De samenstelling van de redactie is na lange tijd thans redelijk overeenkomstig de wensen. Enige uitbreiding zou op z'n plaats zijn, omdat er veel werk moet worden verricht aan niet geheel volmaakte kopij, zodat er veel correctie c.q. bijstand nodig is om een artikel geschikt te maken voor het bulletin. De cruciale plekken in de redactie zijn momenteel goed en stabiel bezet. Er is natuurlijk altijd de wens om de redactie aan te vullen met een of enkele 'schrijvende' leden.

Het netwerk van externe contacten moet meer dan ooit gebruikt worden voor het werven van potentiële auteurs. Dat blijft een gezamenlijke verantwoordelijkheid van redactie, bestuur en werkgroep.

Het vele correctiewerk of te weinig aanbod van bruikbare kopij is er meestal ook de oorzaak van dat men er niet in geslaagd is om gedurende een langere periode de bulletins tijdig binnen het kwartaal te laten bezorgen. Dit is niet een verschijnsel van deze tijd. Ook in vorige beschouwingsperioden waren er dergelijke klachten. Het heeft er schijn van dat de redactie in zijn huidige samenstelling samen met de vormgever en de drukker een grote vooruitgang gaat boeken.

Historische Reeks Parkstad Limburg

Nieuwe publicaties in de reeks juicht het bestuur toe, maar ze heeft door slechte ervaringen over afzet/omzet, samenwerking en financiering op dit moment enige gereserveerdheid. Hoe hoopvol de verschijning van een boek ook voorspeld werd, het leidde in de meeste gevallen tot een nadelig saldo. Met behulp van publiceren met 'printing on demand' en voorintekening, aangevuld met een subsidie- of sponsorbedrag zijn de aanmaakkosten van een oplage momenteel vooraf volledig afgedekt, waardoor er nog nauwelijks financiële risico's zijn.

Website/Internet

De website staat of valt natuurlijk met de actualiteit. Het bestuur is om die reden aangevuld met een commissaris website. Uit de volgers van facebook en twitter blijkt nog niet, dat de website veelvuldig wordt bezocht, wel is echter door het instrument van de nieuwsbrief en de toevoeging van de

gedigitaliseerde uitgaven een toename waar te nemen. De commissaris website heeft de taak om in goede wisselwerking met de secretaris en hoofdredacteur de website actueel te houden, nieuws- en agendapunten toe te voegen en met gebruikmaking van de digitalisering van alle sinds de oprichting uitgegeven publicaties de website aantrekkelijk te maken voor eenieder die in regionale geschiedenis geïnteresseerd is. De website zal intensiever als extern communicatiekanaal worden ingezet.

Externe relaties

De geschiedenis van onze regio (werkgebied) is sterk gekoppeld aan de huidige gemeentelijke bestuursstructuur via de aan elkaar grenzende gemeenten en delen van de grotere gemeenten, zoals Eigelshoven, Rimburch, Hoensbroek e.d.. Contacten met de gemeenten die tot nu toe ad hoc waren en vooral financieel van aard, moeten versterkt worden. Dit kan door het verder uitbouwen van de contacten op bestuurlijk niveau met de verantwoordelijke portefeuillehouders van die gemeenten. In de contacten met het historische en heemkundige veld kan inhoudelijk mogelijk nog versterkt worden door via de werkgroep-leden actief bijstand aan te bieden voor het leveren van kennis, informatie, ervaringen en sprekers.

Nieuwe paden

Behoud van erfgoed

Een methode om aandacht te trekken voor de regionale geschiedenis is om met de verzamelde deskundigen in werkgroep en bestuur frequenter dan nu het geval is stelling te nemen met betrekking tot de naar haar oordeel aantasting van historisch erfgoed en daarbij de nodige publiciteit te zoeken. Een nieuwe taak van Het Land van Herle is dan het **bevorderen van de instandhouding en het behoud van gebouwen en andere objecten die voor de geschiedenis van het gebied van waarde** zijn. Hierbij moet bekeken worden of en hoe archeologische vondsten en volkskundige gegevens en andere dan de voorwerpen, documenten, geschriften, foto's, prenten etc., zoals deze in het regionale of plaatselijke archief worden opgenomen, veilig gesteld kunnen en moeten worden. We moeten momenteel constateren dat het verzamel- en acquisitiebeleid van de bestaande regionale erfgoedinstellingen, de musea Kasteel Hoensbroek, Thermenmuseum, Continium (industriëel), het Nederlands Mijnmuseum, Savelbergklooster en Nonke Buusjke, bepaald prehistorisch, (vroeg) middeleeuws en 16de tot 20ste-eeuws materiaal buiten beschouwing laat. Ook de heemkundeverenigingen in de regio hebben (enkele uitzonderingen daar gelaten) dit niet als een doelstelling aangemerkt. Dat is natuurlijk jammer, want een algemeen regionaal Historisch Museum zou Parkstad Limburg niet misstaan.

De toekomst van het publiceren

Na een uitgebreide discussie binnen de redactie, de werkgroep en het bestuur is het vervangen van de kwartaaluitgave door een jaarboek voorlopig gesteld. De onmiskenbare kwalitatieve impulsen die uit zouden gaan van een jaarboek wonnen het niet van de mogelijke inkomstenderving door de verwachte teruggang van het aantal abonnees. Toch zijn we er nog niet. Bij de redactie blijkt dat er veelvuldig te lange artikelen binnenkomen voor het tijdschrift. Omdat ze qua inhoud en waarde voor de geschiedenis van onze regio vaak te waardevol zijn om te laten schieten, worden ze soms opgeknipt of is weleens met één artikel een heel nummer gevuld. Uiteraard komt dat de gewenste spreiding en leesbaarheid van het blad niet ten goede. Het bestuur wil niet overgaan tot een jaarboek, maar wil wel bekijken of er van tijd tot tijd thema-bundels of boeken met gebundelde

artikelen in de historische reeks uit te geven zijn. Een andere mogelijkheid die we gaan onderzoeken is om dit soort artikelen cross-mediaal te publiceren. Dat wil zeggen: een kort aantrekkelijk artikel in het tijdschrift en tegelijkertijd het uitgebreide artikel via de website als e-bookartikel.

Alle oude uitgaven zijn inmiddels gedigitaliseerd en toegankelijk op de website. Gebruikmakend van deze digitalisering van de oude uitgaven is de mogelijkheid ontstaan om in een nieuwe vorm eerder gepubliceerde artikelen per thema of onderwerp te bundelen en uit te geven. Het bestuur onderzoekt of met het uitgeven van dergelijke producten de financiële positie van de Het Land van Herle verbeterd kan worden.

Ook voor de lopende publicaties zullen we binnenkort de alleen papieren uitgave loslaten en overgaan tot cross-mediaal uitgeven. Boeken en het tijdschrift worden dan tegen betaling van de verkoopprijs en/of het abonnementsgeld als e-book uitgegeven met de mogelijkheid om daarnaast via printing-on-demand een papieren versie te verkrijgen. Onderzocht wordt of de uitgave van themabrochures de plaats van het tijdschrift kan innemen (eventueel in samenwerking met externe partners), naast de uitgifte van een nieuwsbrief (beide zowel als e-book als papieren uitgave).

Adoptie van de reeks 'De geschiedenis van de Heerlense buurten' zal met slimme productie van nieuwe afleveringen en mogelijk ook andere boeken leiden tot een financiële reserve waaruit eventueel een wat minder courant boek met een wetenschappelijk thema iets gemakkelijker uitgegeven kan worden.

Naar een gezonde exploitatie

De zorgen met betrekking tot de exploitatie bij de teruggang van de inkomstenpositie is een regelrecht gevolg van de teruggang in abonnees en de toename van de kosten bij de gebruikelijke uitgaven. Dit probleem aanpakken alleen met verhoging van de abonneebijdrage zou ongetwijfeld nog meer opzeggingen tot gevolg hebben gehad. Om die reden is de hele verschijning van het kwartaalblad tegen het licht gehouden. De andere keuze van de vormgeving, goede inkoop van het drukwerk en beperkte sponsoring hebben ervoor gezorgd dat het abonnementstarief slechts beperkt verhoogd hoefde te worden. Desondanks dient er opnieuw gezocht te worden naar uitbreiding van het aantal abonnees resp. naar andere inkomstenbronnen om de exploitatie iets meer op afstand te brengen van het break-even point. Wat de inkomsten betreft bekijken we intensief op welke wijze aan fondsenwerving kan worden gedaan of in beperkte mate advertenties in het tijdschrift te plaatsen zijn. Daartoe wordt bewust geworven bij instellingen die de cultuurhistorie een warm hart toe dragen. Ook wordt er getracht via schenkingen voor goede doelen en legaten voldoende middelen te vergaren om de doelstelling van de Het Land van Herle te kunnen uitvoeren.

Speciaal willen we daarvoor nog actief aandacht vragen voor onze activiteiten bij enkele grote werkgevers in het bijzonder en het bedrijfsleven in het algemeen benaderen voor sponsoring. Daarbij willen we inspelen op het gegeven dat maatschappelijk verantwoord, duurzaam ondernemen actueel is en steeds meer bedrijven hiervoor aandacht hebben. Te denken valt aan zorgaanbieders, woningcorporaties, onderwijsinstellingen en culturele ondernemers. In onze marketing willen we goed afwegen welke tegenprestaties we daarvoor al Land van Herle kunnen leveren,

Land van Herle staat bij de Belastingdienst geregistreerd als Culturele Algemeen Nut Beogende Instelling, zodat giften aan de stichting aftrekbaar worden voor de inkomstenbelasting.

Ook gaan we bekijken hoe we de losse verkoop naar de plaatselijke boekhandel beter kunnen organiseren en het afzetkanaal van bijvoorbeeld bol.com kunnen benutten.

Verder willen we gaan inzetten op versterkte promotie door onder andere het gericht verspreiden van flyers en het inrichten van stands tijdens hiertoe geschikte evenementen, zoals de jaarlijkse open

monumentendagen, boeken- en cultuurbeurzen e.d. en bij eigen activiteiten in de jaarlijkse maand van de geschiedenis (oktober).

Voor de externe communicatie willen we meer dan tot nu toe gebruik maken van werving via de sociale media als Twitter en Facebook. De lokale pers zal voortaan geen gratis abonnement meer ontvangen, maar zal elke uitgave met een begeleidend persbericht op de nieuwe uitgave en ene lead-artikel gewezen worden. We bewaken daarbij bij overname van informatie de bronvermelding om zo bij te dragen aan onze naamsbekendheid.

Met een marketingdeskundige gaan we onderzoeken op welke wijze Het Land van Herle meer naamsbekendheid kan krijgen en daarmee meer betalende lezers voor het tijdschrift te verwerven zijn.

Educatie

Het Land van Herle draagt de gedachte om de lokale geschiedenis onder de aandacht te brengen van de jeugd een warm hart toe, maar wil daarin geen leidende rol spelen. We beperken ons tot het enthousiasmeren van de besturen van heemkundeverenigingen en anderen in ons externe netwerk voor het doel de jeugd meer belangstelling voor de eigen omgeving bij te brengen om daarmee het aantal jonge leden van heemkundeverenigingen te vergroten. Als dat een mogelijke spin-off voor het tijdschrift geeft is dat meegenomen. Een van de wegen hiertoe leidt via het onderwijs.

Hierin willen we ons vooral beperken tot het doorverwijzen naar bestaande initiatieven, bijvoorbeeld door te wijzen op de positieve effecten van projecten die door de Vereniging Digitaal Erfgoed Nederland worden georganiseerd voor op leerlingen van groep 7 en 8, om niet te veel af te leiden van de eerste doelstelling van het publiceren.

Conclusies en afspraken

De doelstellingen, zoals vermeld in artikel 1 van de Statuten, zijn het uitgangspunt van het beleid en zowel de formulering van dit artikel als dat van artikel 2 biedt voldoende ruimte daarop te anticiperen. Deze statuten zijn in 1992 voor het laatst aangepast. Er bestaat op dit moment geen directe aanleiding of directe behoefte deze statuten te wijzigen.

Het realiseren van de beleidsvoornemens is in sterke mate afhankelijk van het vinden en houden van de benodigde kwalitatieve menskracht. Dit kan zowel binnen als buiten Het Land van Herle plaats vinden. Binnen Het Land van Herle is het van belang werkgroepleden, redactie en bestuursleden goed te betrekken bij de organisatie en eventuele gewenste aanpassing van het beleid. In ons activiteitenplan voor de komende jaren (bijlage) is aangegeven hoe het bestuur uitvoering aan het beleid zal gaan geven.

Veel aandacht zal uitgaan naar abonneewerving en de PR voor de overige bijdragen van het Land van Herle voor de regionale historie. We moeten trachten de dalende lijn ten aanzien van het aantal abonnees om te vormen in een stijgende lijn.

Buiten het Land van Herle is samenwerking met andere instellingen/verenigingen en stichtingen op het gebied van lokale geschiedenis een belangrijk speerpunt voor de komende periode. Het is van belang, dat een goede samenwerking stand houdt. Te denken valt hierbij vooral aan heemkundeverenigingen uit de omliggende plaatsen.

Zeer belangrijk is het handhaven van de huisvestingfaciliteiten bij Historisch Goud, zoals deze die nu biedt in haar accommodatie aan de Coriovallumstraat. Het voortbestaan van de Het Land van Herle is hiervan, zeker op korte en middellange termijn, zelfs afhankelijk.

Voor de komende jaren zal bestuurlijk via de portefeuillehouders aansluiting gezocht moeten worden met het gemeentelijk beleid. Dan kan wellicht ook meer respect worden verkregen voor het werk van Het Land van Herle, hetgeen dan zichtbaar mag worden in subsidies voor de uitvoering van dit beleidsplan.

Een ander speerpunt zal de het stimuleren en aandacht vragen voor educatie zijn om meer jongeren bij de regionale geschiedenis te betrekken en deze doelgroep interesse voor de lokale geschiedenis bij te brengen.

Niet in de laatste plaats zal er naar worden gestreefd de cultuurhistorie onder de aandacht te brengen van een breed publiek en uiteraard de toerist die Parkstad bezoekt en belangstelling toont voor onze geschiedenis.

Door minimaal twee maal per jaar in het bestuur deze beleidsnota te evalueren hopen we de uitvoering van het voorgenomen beleid ook werkelijk te realiseren.

Will Terpstra, voorzitter

Roelof Braad, hoofdredacteur/stadshistoricus

Oktober 2015

